

Kněžský den, 23. září 2021

- 1/ pandemie, zavřené školy, zavřené hodiny náboženství, návrat do normálu?
- 2/ tornádo
- 3/ synodální církev, diecézní fáze
- 4/ motu proprio „Traditionis custodes“
- 5/ pastore mládeže versus Den babiček a dědečků: papež František: mladí a staří se potřebují navzájem

Drazí bratři a otcové,

1/ již delší dobu, ve skutečnosti to bude už druhým rokem, co doslova bez jakýchkoliv zbožných formalit nutně musíme k našim plánům, včetně plánů pastoračních, dodávat: „dá-li Bůh“. Příliš jsme si totiž v posledních letech zvykli na to, že všechno je nám možné a uskutečnitelné. I my sami jsme pozapomínali na jediné a absolutně bezchybnou režii běhu dějin a našich vlastních životů, totiž režii Boží. Nejsme my těmi nejdůležitějšími, a nejsou jimi ani nám sebedražší naši bližní, ale je to Bůh. Jeho Prozřetelnost, spravedlnost i milosrdenství. V čase, který nyní prožíváme, si můžeme vzájemně potvrdit, že jako lidé a Boží děti, jsme potřebovali dostat „Boží lekci“. Překvapila nás epidemie, následně pandemie a s tím vším spjatá omezení všeho druhu. Podobnost života v karanténě není daleko od stavu člověka, majícího na rukách i nohách okovy, a navíc zahalená či umlčená ústa. Nechci mluvit hned o Božím trestu, i když celospolečenské chování lidí už volalo do nebe, ale příležitostí k vážnému zamyšlení se nad sebou samými a nad lidskou rodinou jako takovou, jsme mohli a stále ještě můžeme vyluštit jako Boží navštívení. Co s sebou pandemie přinesla, co nám vzala a co nám „darovala“?

Snad bez přehánění lze říci, že nám poskytla nové vnímání světa a našeho vlastního života. Svět a vesmír není světem a vesmírem sám o sobě a naše planeta Země není v tomto vesmírném světě osudově odkázána být bludičkou jako ztracená, nebo naopak vysněná a jediné úchvatná množina. Tím, že existuje, tedy je, má už svou velkou hodnotu: byla stvořena božím Tvůrcem bezchybně, smysluplně, s pevným určením a záměrem. Navíc však ta naše malinká kulička – zeměkoule, resp. zeměkoulička, má jedinečnou hodnotu tím, že byla navštívena Božím Synem Ježíšem Kristem: jeho stopy se nedají zahladit, na jeho svědectví života – vykoupení lidstva – se nedá zapomenout, jeho slzy a krev, vsáklé do půdy této země, se nedají vysát a odstranit. Co nám pandemie vzala? Naši domýšlivost, nabubřelé sebevědomí a sebejistotu, že vše si dokážeme obstarat sami, že jen na nás záleží. A zde se dostávám k odpovědi na onu třetí otázku, totiž co nám pandemie „darovala“? Zjištění, že naše schopnosti a možnosti jsou velmi omezené. Přiznání této pravdy o nás samých, nás všechny jen obohatí, nikoliv zahanbí. Zavřené školy, děti a mládež bez každodenního pravidelného školního, výchovného a formačního režimu, s tím související i radikální omezení výuky náboženství a hodin hovorů o víře, včetně podvázání bohoslužeb, nás poučily, že víru v Boha, křesťanský styl života, modlitbu, prohlubování pravd víry apod. nelze uzavřít do karantény natrvalo. A děti a mládež ponechat delší dobu bez metodického vedení, je, promiňte, zločin, neomluvitelná rána do budoucnosti, způsobená nezodpovědností v naší současnosti. Možná se nám i našim bratřím a sestrám naskytly nové výhledy pro vynalézavost života z víry, a pak jistě i chvíle pro meditace a rozjímání, jindy kvůli časovým možnostem a pracovním povinnostem, jen těžko objevitelné. Návrat do normálu si, doufám, nikdo z nás ani nepřeje. To, co jsme před pandemií nazývali „normálem“, byl ve skutečnosti už „nenormál“. Usilujme o novou budoucnost,

prožívanou s bohatstvím zkušeností a zkoušek pandemie, sami tím vším zoceleni a očištěni s pohotovou ochotou druhým pomáhat, sloužit.

Možná se nám naskýtají nové možnosti, jak našim současníkům, veskrze nepokřtěným, ale velmi často sympatizujícím s křesťanskou vírou, a dokonce i s katolickou církví, vysvětlovat události, týkající se nejen naší české kotliny, jak se naši krásné vlasti bývalé „Koruny české“ říká, ale i události, dotýkající se celého světa. Nemůžeme zastírat, že prožíváme své životy s našimi bližními v neklidných dobách, uprostřed dramatu, násilí všeho druhu, morální dekadence, dokonce opěvované a uznávané jako standard chování lidí v 21. století s odsudkem těch, kteří by se rádi z vlastního přesvědčení řídili zásadami Kristova evangelia za všech okolností: ať je to vhod, či nevhod. Není vůbec jednoduché se orientovat ve změti názorů a nápadů tak širokého spektra tzv. odborníků, znalců a mudrců všeho druhu. Politické turbulence blížících se parlamentních voleb v naší republice, a s tím spojená napětí, vnázející nepokoj a nepřátelství do už tak křehkého životního klimatu, a očekávání ambiciózních jedinců, toužících uplatnit především sebe, nikoliv dobro druhých, zcela úmyslně pomímám. Vždycky tomu tak bývalo v dějinách lidstva i církevního života, že se urputně hledaly osobnosti, mající autoritu, získanou svou skromností a pokorou, aby právě ony promluvily s rozvahou a věrností vůči svému svědomí a se zodpovědností za druhé lidi. Nikdy se nestalo, že by se nikdo takový nenašel. Často to bývali nikoliv věhlasní jedinci s okouzlejícím šarmem znamenité rétoriky, ale úplně prostí, vcelku neznámí a popularitou neoplývající ženy a muži, avšak věrní, spolehliví, pravdiví a Boží pokoj kolem sebe šířící. Draží bratři, nemohli bychom v této době, právě dnes, takovými být? Jsem toho přesvědčení, že nemálo z Vás, tyto předpoklady od Pána Boha máte. Přichází možná Váš čas! Vyslovme se v současných nejistých časech skromně, ale jasně, že Kristovo evangelium dává šanci každému člověku, tím spíše tápajícímu a ohroženému. Nebojme se říci nahlas, že věrnost Kristovým životním zásadám je smysluplné řešení, a že je to i naše osobní přesvědčení. Řekněme to, a žijme to především my sami.

2/ Aniž bych prvoplánově zamýšlel navodit atmosféru vypjatosti a vážnosti tohoto okamžiku, nemohu se nezmínit o přírodní živelné pohromě z doby před cca 3 měsíci, trvající jen pouhých několik minut a zasahující zhruba 500metrový pás do šířky cca 25kilometrový pás do délky bohaté země jižní Moravy a nám nedaleké nepříliš bohaté obce Stebna u Kryr, svou polohou nyní již v diecézi plzeňské. Tornádo, resp. ničivá vichřice páchala škody všude tam, kam dosáhla svou likvidační silou. Již delší čas, při všech proměnách počasí a nevyzpytatelnosti důsledků, které nazýváme skoro až nebezpečně pohádkově „vrtochy“, vybavuji si praxi let mého dětství a mládí. Každoročně v liturgickém kalendáři bývaly tzv. kvatembrové dny, resp. dny prosebné, děkovné i smírné. Dovolím si citovat z Wikipedie:

Suché dny (též **kvatembr**, **kvatembrové dny**, lat. *quatuor temporum*) se v římskokatolické církvi nazývají [postní dny](#) [středa](#), [pátek](#) a [sobota](#), které se v [církevním roce](#) opakují čtyřikrát a to v týdnu po třetí neděli [adventní](#), po první neděli [postní](#), ve [svatodušním týdnu](#) a po svátku [Povýšení svatého Kříže](#). Jednotlivé kvartály, na které je rok suchými dny rozdělen nejsou stejně dlouhé, nicméně se suché dny víceméně kryjí se začátky jednotlivých [ročních období](#). Původ suchých dní není zcela zřejmý, možná, že původně vznikly v návaznosti na zemědělský rok a souvisejí se sklizněmi na jaře ([ozim](#)), v létě ([jař](#)) a na podzim (víno),^[1] Vznikají asi již ve 3. století, zprvu byly pouze třikrát do roka a jarní termín byl zaveden až v 5. století.^[2] V průběhu času se na ně navázala řada důležitých událostí veřejného života, v českém prostředí třeba zasedání [zemského soudu](#). V církvi byly dříve dny spojeny také s udílením nižších [svěcení](#).

Sledovaly život lidské pospolitosti a připomínaly nám, že běh života a přírody – otevřené Boží knihy – nelze dirigovat naší pyšnou taktovkou, ani znásilňovat

bezohledným počínáním. Proto přemýšlím o tom, jak novodobým a veskrze moderním, ale hlavně účinným způsobem, v naší konkrétní pastorační činnosti připomínat nutnost úpěnlivé prosby za úrodu, příhodné počasí, včasnou sklizeň, za odvrácení hladu, epidemií, válek a jiných katastrof. Současně však se znovu učít Bohu děkovat za dary a přízeň, skutečnosti nesamozřejmé, a přitom nám tak prospěšné. I konečně prvek smíru a kajícího bychom měli v našem křesťanském životě oprášit a položit jako jeden ze základních kamenů obnovy a oživení životního prostředí, které s ostatními lidmi vytváříme. Kající, smírná a prosebná pěší pouť do „polí“ životních osudů a „lánů“ zbrkle uchvátané současnosti, je vlastně tiše, bez okázalostí podaná pomocná naše ruka osobní sebekázně a disciplíny života zasvěcené osoby pro očištění a rozpomenutí se lidí tohoto světa. Nemusí se jednat jen o duchovně pojímanou pouť, ale klidně to může být i zcela konkrétní smírné putování do naší krajiny, tak krásné, skoro bych řekl, až Bohem pohlazené.

3/ Nová věc v současném dění celosvětové Kristovy církve, je papežem Františkem vyhlášená a v jeho srdci nepochybně nesená myšlenka „synodality církevního společenství“. V neděli 17. října t.r. mám v katedrále diecézní fázi této synody zahájit. Co to znamená? Pro začátek jistě jedno nesmírně důležité: vyhradit si dostatek času na naslouchání. Dotazníky, které obdržíme, budou neodkladně rozesílány do farností. Mají sloužit jedinému: totiž shromáždit náměty, témata a nápady Božího lidu. Následně je uspořádat, vyhodnotit, a ty hlavní a společné, postoupit generálnímu sekretariátu Biskupské synody. Synodální dotazníky proto rozšiřujte všude tam, kde je naděje na zodpovědné uchopení a osvojení si papežových myšlenek, a nabízejte je každému, o kom se domníváte, že mu jde o skutečné šíření Kristova evangelia v naší diecézi. Naskýtá se ojedinělá situace pro všechny naše aktivní a uvědomělé sestry a bratry ve víře. Vzájemně církve jako dílo Kristovo za své, promluvit v dospělosti své víry do společných věcí církve, přijmout odpovědnost za evangelizaci celého diecézního terénu, který by se jinak musel stále nazývat „kamenolomem Páně“, když se již objevují i jiná pojmenování, jako např. „zahradu Čech“. Proč ne? Samozřejmě však pečlivá, poctivá a mnohdy úmorná práce na zahradě se klidně může porovnat se stejně tvrdou a poctivou prací v jakémkoliv kamenolomu. Důsledná a věrná pastorační činnost je vždy tvrdou orbou, spojená s otazníky na jistou a bohatou sklizeň. Prosím a vyzývám Vás, drazí bratři a otcové, abyste věnovali dostatek pozornosti současnému synodálnímu procesu, probíhajícímu v celé církvi. Synodalitě v církvi odpovídá i kázeň a řád. Nemohou se dostat ke slovu jen tzv. „mluvkové a kritici všeho a všech“, ale všichni, kteří nejprve oplývají sami sebekritikou a úctou k názoru druhých. Na biskupské synodě ostatně dostává příležitost promluvit každý biskup, avšak podle stanoveného pořádku a v přesně poskytnuté časové délce. V celosvětovém synodálním procesu proto nechtě dostane hlas každý s vědomím podobného režimu komunikace. Jistě, další pokyny pro Vás, stran synodálního dění, budou následovat. Ihned, jak je obdržíme z Vatikánu, dostanete je pak co nejdříve. Koordinátorem zmíněného procesu jsem jmenoval pana generálního vikáře Mons. ICLic. Martina Davídka, jenž si vybere své spolupracovníky k vyhodnocování došlých dotazníků z celého diecézního terénu. O následnou komunikaci přímo s Generálním sekretariátem biskupské synody jsem požádal P. ICLic. Radka Vašinka, jenž si jistě také pro tento úkol přizve spolupracovníky.

4/ Před několika týdny z Vatikánu přišlo motu proprio papeže Františka „Traditionis custodes“ o zavedení nové praxe v celebraci dle Missale Romanum z roku 1962. Papež František tímto motu proprio ruší všechny výjimky, spjaté s touto mešní liturgií, učiněné jeho předchůdci Benediktem XVI. a sv. Janem Pavlem II. Nové papežské ustanovení se týká i naší diecéze, neboť v několika málo farnostech se mešní liturgie

také slouží právě tímto způsobem. Je stanoveno několik zásad, podle kterých diecézní biskup může na určitých místech takového slavení Eucharistie povolit. Předně má biskup pro celou svou diecézi jmenovat delegáta. Ten bude zodpovědný za slavení a pastorační péči o skupiny věřících, účastníků se mší svatých dle misálu z roku 1962. Vybírat se má takový kněz, k tomuto úkolu vhodný, aby uměl používat Missale Romanum před reformou z roku 1970, měl znalost latiny, která mu umožňuje plně porozumět rubrikám a liturgickým textům. Má být nadán živou pastorační láskou a smyslem pro církevní společenství. Je totiž nutné, aby kněz, který má na starosti liturgii, měl na srdci nejen důstojné slavení liturgie, ale také pastorační a duchovní péči o věřící. Při těchto mešních slavnostech se mají čtení pronášet v lidovém jazyce s použitím překladů Písma svatého pro liturgické použití, schválených příslušnými biskupskými konferencemi. Každý kněz, toužící po tomto slavení liturgie, si má u svého biskupa vyžádat svolení, přičemž každý takový kněz a skupiny, kterým takovou mší sv. slouží, nevyklučují platnost a legitimitu liturgické reformy, nařízení II. vatikánského koncilu a magisteria papežů. V naší diecézi jsem delegátem jmenoval P. Dr. Šimona Polívku, od něhož očekávám, že věrně a klidně podnikne i příslušné organizační kroky a zajistí tak přijetí papežského motu propria i v podmínkách naší diecéze.

5/ Den prarodičů byl Svatým otcem Františkem vyhlášen i proto, že jsme si i my sami, zasvěcenci, služebníci církve, ač často obklopeni spíše staršími lidmi, ne zcela dostatečně uvědomovali, že starý či starší člověk je přece a ve většině případů babičkou, dědečkem, prababičkou a pradědečkem. Prostě, zdá se mi, že jedním z úmyslů „Dne prarodičů“ je i naše prozření, že staří lidé mají své rodiny, že mají své vlastní rodinné vazby, ne vždy ideální, že právě oni jsou mnohdy těmi opomíjenými od svých nejbližších, anebo naopak až příliš využívanými, a snad i zneužívanými ve svých rodinách, aby vyrovnávali svými důchody rodinné rozpočty svých dětí, sloužili jako laciné síly při hlídání dětí, spokojující se s minimem nároků na sebe, přičemž ochabování fyzických i psychických sil s narůstajícím věkem si raději ani nechtějí připouštět. Jsme, drazí bratři, jakousi jejich „advokátní kanceláří“ a „poradnou“, v každém případě ale především jsme a máme jim být nablízku svou laskavou pomocnou rukou, budou-li ji potřebovat, a budou-li o ni stát. Mnohdy to vypadá tak, že si ti skutečně potřební sami o pomoc neřeknou. My máme mít otevřené oči pro jejich i nevyslovené životní trampoty stáří, a s pohotovým srdcem chápat jejich oběti života, skryté, a i jejich blízkými rodinnými příslušníky přehlížené. Jistě, v posledních letech jsme se oprávněně snažili o to, abychom získávali mladou generaci, jsme opakovaně vybízeni k pastorační mládeže. Za mladé lidi je dokonce v roce i týden modliteb za ně. To všechno je důležité a provinili bychom se na budoucnosti našeho národa a jeho osudu, kdybychom starost a duchovní péči o mladé lidi zanedbávali, a nedej Bůh, abychom ji zcela vypustili z pastoračních činností naší celkové duchovní správy. Aniž bych chtěl opominout i jiné skupiny všech obyvatel našich farních obvodů, nám svěřených bratří a sester ve smyslu kategoriální pastorační, při současném nedostatku personálních sil, je pastorační dětí, mládeže, dospívajících, manželských párů, nemocných, hledajících apod. sice ochromena, nikoliv však zcela vyloučená. Papež František nám však výstižně, až objektivně připomíná, že nemáme jednu skupinu obyvatel upřednostňovat na úkor skupin druhých, ale, že se všichni vzájemně potřebujeme, že mladí potřebují staré a starší lidé potřebují mladé. A ještě bych si dovolil dodat, že tak, jako nemocní a věkem starší lidé potřebují zdravé, silné a odolné mladé lidi, tak i ti statní a zdravě sebevědomí mladí lidé potřebují ty nemocné a staré, aby se totiž vzájemně doplňovali pomocí, předáváním životních moudrostí, zkouškami trpělivosti a ochoty učit se obětovat ve prospěch druhých.